UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Proemiu[m] in Scholastica[m] historiam

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Visual Library

Proemiũ in Scholaſticā hiſtóriam

Incipit prologus epiſtolaris.

Reuerendo pr̄i ac dño ſuo Guilhelmo dei gr̄a ſenonenſi archiepō. Petrus ſeru⁹ chr̄i pſbyter trecenſis. Uitam bonā ⁊ exitū beatum Cauſa ſuſcepti laboris fuit inſtans petitio ſociorū. Qui cum hiſtoriā ſacre ſcripture in ſerie ⁊ gloſis diffuſam lectitarent breuem nimis ⁊ inexpoſitā, opus aggredi me compulerunt: ad qd̄ ꝑ veritate hiſtorie ꝯſequenda recurrerēt. In q̄ ſic animus ſtilo impauit: vt a dictis patrū nō recederē. Licet nouitas fauorabilis ſit: ⁊ mulcens aures. Porro a coſmographia moyſi inchoans: riuulū hiſtoricū deduxi vſqꝫ ad aſcenſionē ſaluatoris, pelagus myſterioꝝ peritioribꝫ relinquēs: in q̄bus vtilia ⁊ vetera, pſeq̄: ⁊ noua cudere licꝫ. De hiſtoriis quoqꝫ ethnicoꝝ quedā incidētia pro ratione tempoꝝ inſerui: inſtar riuuli qui ſecus alueum diuerticula que inuenerit replens: p̄terfluere tm̄ nō ceſſat. Uerūtamē qꝛ ſtilo rudi opus eſt lima, vob pater inclyte limā reſeruaui: vt huic operi deo volēte ⁊ correctio veſtra ſplendorē: ⁊ auctoritas prebeat pennitatē. Per oīa benedictus deus.

Incipit hiſtoria ſcholaſtica theologie diſciplina.

Imperatorie maieſtatꝭ eſt: in palatio tres hr̄e māſiones, auditoriū vl̓ ꝯſiſtorium: in quo iura decernit, cenaculuꝫ: in q̄ cibaria diſtribuit, thalamū: in quo quieſcit Ad hūc modū impator noſter qui imperat ventis ⁊ mari: mundū hūc habet pro auditorio, vbi ad nutū eius oīa diſponunꝷ. Unde illud Eſaie. Celum ⁊ terrā ego impleo. Scd̄m h̄ dicꝷ dñs. Unde. Domini eſt terra ⁊ plenitudo eius Animam iuſti habet ꝑ thalamo, quia delicie ſunt ei ibi quieſcere ⁊ eſſe cuꝫ filiis hominū. Scd̄m h̄ dicꝷ ſponſus: ⁊ anima cuiuſqꝫ ſponſa. Sacrā ſcripturā habet pro cenaculo: in qua ſic ſuos inebriat: vt ſobrios reddat. Unde. Ambulauimus in domo dei cum cōſenſu. id eſt in ſacra ſcriptura idipſum ſapientes Scd̄m hanc dicꝷ pater familias. Cenaculi hui⁹ tres ſunt partes, fundamētū. paries, tectum Hiſtoria fundamentū eſt cui⁹ tres ſunt ſpecies. Annalis. Kalēdaria. Ephimera. Allegoria paries ſuperinnitens: q̄ ꝑ factum aliud factum figurat. Tropologia doma culmini ſuperpoſituꝫ: que ꝑ id quod factum eſt quid a nobis ſit faciēduꝫ inſinuat Prima planior. Scd̄a acutior. Tertia ſuauior.

Ephimera ē febris q̄ durat tm̄ ꝑ diē a verme dicta. qui eodem die moriꝷ quo naſcitur. Hiſtoria annalis eſt factū: q̄d ꝑ annum factū ē. kalendaria hiſtoria q̄ in vno menſe facta ē, i. factū aliqd̄ inſigne q̄d in vno mēſe factū eſt. Ephimera ē qd̄ repēte factū ē, i. in vno die vel i pte menſis Hac ſimilitudīe ephimera ē piſcꝭ q̄ moriꝷ eodē die q̄ naſciꝷ.

A fūdamēto ſumemus ꝓncipium loquendi, imo ab ipi⁹ fundamenti principio, eo iuuante qui omnium princeps eſt ⁊ principium.

Sumiꝷ allegoria qn̄qꝫ a perſona: vt Iſaac ſignificat chriſtuꝫ. Quandoqꝫ a re q̄ nō ē pſona: vt veruex occiſus humanitatē paſſam ſignificat. Perſona enim ē indiuidua rōnabilis nature ſubſtantia. Quādoqꝫ a numero: vt Apphēdēt ſeptem mulieres viruꝫ vnū ⁊c̄. id eſt ſeptem dona gratiaꝝ. Qn̄qꝫ a loco: vt ꝑ montē in q̄ docebat chriſtus eminentia virtutū. Qn̄qꝫ a tempore: vt non ſit fuga veſtra hyeme vel ſabbato. id ē in refrigeratōe charitatꝭ. Qn̄qꝫ a facto: vt interfectio Golie a Dauid. id ē interfectio diaboli a chriſto. Tropologia ē ſermo cōuerſiuus: pertinens ad mores animi. Et magis mouet q̄ꝫ allegoria: que ꝑtinet ad eccleſiam militantē: anagoge ad triumphantem: ⁊ ad domini trinitatem.

Sequiꝷ tabula in hiſtoriā Geneſis

De creatione empyrei celi ⁊ quattuor elementorum. Ca. j.
De ꝓmaria mūdi ꝯfuſione. ca. ij.
De opere prime diei. ca. iij.
De opere ſecunde diei. ca. iiij.
De opere tertie diei. ca. v.
De opere quarte diei. ca. vj.
De opere quinte diei ca. vij.
De opere ſexte diei. ca. viij.
De creatione hominis. ca. ix.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN